

POSTANOWIENIE

Dnia 30 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa M. M. i D. M.
przeciwko M. G.
o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 kwietnia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 20 grudnia 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 grudnia 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację pozwanej M. G. od wyroku Sądu Okręgowego w N. z dnia 22 czerwca 2018 r. uwzględniającego powództwo D. M. i W. M. o uznanie za bezskuteczną względem nich umowy darowizny spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego opisanego bliżej w sentencji wyroku, zawartej pomiędzy pozwaną M. G. (jako obdarowaną) a dłużnikiem K. C. i jego żoną M. C. w dniu 7 sierpnia 2014 r. z pokrzywdzeniem powodów jako wierzycieli.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, pozwana wskazała, że w sprawie jawi się potrzeba wyjaśnienia, czy wyrok uwzględniający powództwo na podstawie faktycznej, na której powód tego powództwa nie oparł, jest orzeczeniem ponad żądanie pozwu sprzecznym

z art. 321 k.p.c. Przywołała orzecznictwo Sądu Najwyższego, z którego wynika, że żądanie powództwa określa nie tylko jego przedmiot, lecz również wskazana przez powoda podstawa faktyczna, w związku z czym oparcie wyroku na podstawie faktycznej niepowołanej przez powoda jest orzeczeniem ponad żądanie. Ocenila, że *in casu* zachodzi konieczność rozstrzygnięcia, czy Sąd Apelacyjny był uprawniony do zignorowania konsekwentnie podawanej przez powodów podstawy prawnej i faktycznej powództwa i wydania orzeczenia przy przyjęciu innej podstawy, zwłaszcza wobec doniosłości i odmienności skutków zastosowania tych podstaw.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie została podana wprost żadna z wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przyczyn przyjęcia jej do rozpoznania. Tym niemniej zasada się opiera na tezie, że sądy rozstrzygnęły sprawę na innej podstawie faktycznej i prawnej niż powołana przez powodów. W związku z tym należy zauważyć, że w pozwie powodowie domagali się uznania zaskarżonej przez nich czynności (darowizny) za bezskuteczną i odwoływali się w swej

argumentacji do przepisu art. 528 k.c. (k. 3). Na rozprawie zaś w dniu 4 kwietnia 2018 r. pełnomocnik powodów wyraźnie wskazał, że żądanie pozwu wynika z art. 527 i n. k.c. W kontekście złożonych w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji przez pełnomocnika powodów oświadczeń nie budzi zatem wątpliwości, że przedmiotem oceny w sprawie było żądanie zgłoszone przez powodów w pozwie i konsekwentnie przez nich podtrzymywane w toku procesu, a wywodzone z art. 527 i n. k.c.

Kontrargumentacja pozwanej nawiązuje do zawartego również w pozwie sformułowania, że zaskarżona przez powodów czynność jest czynnością pozorną, które to sformułowanie było (m.in.) przyczyną oddalenia ich wniosków o zabezpieczenie roszczenia. Pełnomocnik powodów wyraźnie jednak zastrzegł przed Sądem pierwszej instancji, że zawarte w pozwie sformułowanie użyte zostało w znaczeniu potocznym, a powodowie nie powołują się na pozorność czynności prawnej w rozumieniu art. 83 k.c. W tej sytuacji należy stwierdzić, że odmienne twierdzenia skarżącej są bezpodstawne.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.